

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive research) โดยศึกษาความรู้และความพึงพอใจของหัวหน้าสถานีนามัยในจังหวัดราชบุรีต่อการจัดสรรงบประมาณหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในปีงบประมาณ 2550 ที่จังหวัดจัดสรรโดยมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดสรรงบประมาณให้สถานีนามัย ซึ่งในปีงบประมาณ 2549 เป็นการจัดสรรเงินที่จัดให้โดยยึดประชากรที่รับผิดชอบเป็นหลัก โดยไม่มีการนำผลงานที่ปฏิบัติได้มาเป็นแนวทางการจัดสรร เป็นการจัดสรรโดยมีการนำผลงานทั้งทางด้านการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค มาเป็นฐานในการคำนวณจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ 2550 โดยมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้คือหัวหน้าสถานีนามัยหรือผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าสถานีนามัยทุกแห่งในจังหวัดราชบุรี จำนวน 162 แห่ง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวน สถานือนามัยในจังหวัดราชบุรี แยกรายอำเภอ

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนสถานือนามัย (แห่ง)
1.	เมือง	26
2.	บ้านโป่ง	24
3.	โพธาราม	29
4.	ดำเนินสะดวก	19
5.	บางแพ	9
6.	ปากท่อ	18
7.	วัดเพลง	4
8.	จอมบึง	15
9.	สวนผึ้ง	9
10.	บ้านคา	9
รวม	10	162

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed form) โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลประเภทของสถานือนามัย จำนวน เจ้าหน้าที่สถานือนามัย ประชากรในเขตรับผิดชอบ ผลงานบริการผู้ป่วยนอก คุณลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าสถานือนามัย (ได้แก่อายุตัว อายุราชการ ระยะเวลาดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานือนามัย) และจำนวนเงินหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่ต้องการ

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ ความรู้เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ 2550 ของหัวหน้าสถานือนามัย ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

(Multiple Choice) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง เกณฑ์การจัดสรร วิธีการจัดสรรเงิน ระเบียบการใช้จ่ายเงิน การประเมินผล

แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดสรรเงินงบประมาณหลักประกันสุขภาพ

ตัวหน้าปี 2550 ให้คะแนนเป็น 0, 1 โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิด ให้ 0 คะแนน ซึ่งระดับความรู้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย โดยประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของเบสท์ (Best , 1997 :74) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{1 - 0}{3} = 0.33 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ย 0.00 หมายถึง ไม่มีความรู้

คะแนนเฉลี่ย 0.01 – 0.33 หมายถึง มีความรู้ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 0.34 – 0.66 หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0.67 – 1.00 หมายถึง มีความรู้ในระดับสูง

ส่วนที่ 3 สอบถามความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดสรรงบประมาณหลักประกันสุขภาพตัวหน้าปี 2550

ลักษณะแบบสอบถามส่วนนี้เป็นมาตรวัดประมาณค่าให้เลือกตอบได้ 3 ระดับ โดยเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ

พอใจมาก	หมายถึง	3	คะแนน
พอใจปานกลาง	หมายถึง	2	คะแนน
พอใจน้อย	หมายถึง	1	คะแนน

การแปลผลคะแนน มีเกณฑ์การวัดความพึงพอใจต่อการจัดสรรงบประมาณหลักประกันสุขภาพตัวหน้าปี 2550 ของหัวหน้าสถานีอนามัย แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best , 1997 :74) ดังนี้

$$= \frac{1-3}{3} = 0.67$$

1 – 1.66	หมายถึง	พึงพอใจในระดับต่ำ
1.67 – 2.34	หมายถึง	พึงพอใจในระดับปานกลาง
2.34 – 3.00	หมายถึง	พึงพอใจในระดับสูง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการบริหารจัดการงบประมาณหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ 2550

2.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดความรู้ ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการจัดสรรงบประมาณหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ 2550 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

2.2.1 กำหนดจุดมุ่งหมาย ในการสร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา โดยกำหนดขอบเขตเชิงเนื้อหาใน 3 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดสรร วิธีการจัดสรร ระเบียบการใช้จ่ายเงิน การประเมินผล ด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดสรร วิธีการจัดสรร งบประมาณที่ได้รับ การวางแผน ด้านปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับเกณฑ์การจัดสรร และวิธีการจัดสรร

2.2.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการจัดสรรงบประมาณหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.3 เขียนนิยามปฏิบัติการ จากการศึกษาในข้อ 2.2.2 แล้วเขียนพฤติกรรมตามลักษณะที่จะวัด

2.2.4 ร่างข้อคำถาม แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ 2550 จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ จำนวน 37 ข้อ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข จำนวน 9 ข้อ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการนำแบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว

มาดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และภาษาที่ใช้ จากนั้นจึงดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.2 การทดลองใช้เครื่องมือ โดยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง หัวหน้าสถานีอนามัย ที่จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีแนวทางการจัดสรรเงิน คล้ายคลึง จังหวัดราชบุรี จำนวน 60 คน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์คุณภาพด้านความยากง่าย ด้านอำนาจจำแนกและความเที่ยง โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณหลักประกันสุขภาพ

ถ้วนหน้า ปีงบประมาณ 2550 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบมาตรวจนับให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน เรียงลำดับคะแนน แบ่งเป็นร้อยละของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ แล้วตรวจสอบคุณภาพด้านความยากง่าย และอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค ร้อยละ 50 แยกกลุ่มสูงกลุ่มต่ำด้วยสูตร ดังนี้

$$P = \frac{P_H + P_L}{2n} \quad \text{เมื่อ} \quad P = \text{ดัชนีความยากง่าย}$$

$$r = \frac{P_H - P_L}{n} \quad r = \text{อำนาจจำแนก}$$

$$P_H = \text{จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มสูง}$$

$$P_L = \text{จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มต่ำ}$$

$$n = \text{จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด}$$

จากนั้นคัดเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย (P) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.2 – 0.8 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่า 0.2 ขึ้นไป โดยมีการปรับปรุงแบบสอบถามด้านความรู้จำนวน 2 ข้อ

3.2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณหลักประกัน

สุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ 2550 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือ มาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วคำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราซ (Conbrach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.80 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำแบบสอบถามมาใช้จริงได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดราชบุรี เพื่อขอเก็บข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังสาธารณสุขอำเภอทุกแห่งในจังหวัดราชบุรี เพื่อแจกจ่ายแบบสอบถามแก่หัวหน้าสถานีอนามัย และขอให้รวบรวมส่งกลับมาภายในสองสัปดาห์ หลังจากผ่านไปสองสัปดาห์แล้ว ผู้วิจัยจะทวงถามไปยังสาธารณสุขอำเภอที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามคืน เพื่อติดตามรวบรวมข้อมูลให้ครบตามจำนวน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัย ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมดแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ในกรณีที่ข้อมูลไม่สมบูรณ์ ติดต่อสอบถามโดยตรงทางโทรศัพท์ไปยังหัวหน้าสถานีอนามัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุดจากนั้นสร้างคู่มือลงรหัส ลงรหัสตามคู่มือกรอกรหัส กรอกข้อมูล และประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5.1 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

5.1.1 **ข้อมูลทั่วไป** จำแนกตัวแปรที่ศึกษา โดยนำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ และ หาค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด สูงสุด

5.1.2 **ความรู้ความพึงพอใจต่อการจัดสรรงบประมาณ** วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.1.3 **ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ** รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ปลายเปิด โดยการบันทึกจำนวนคำตอบและข้อเสนอแนะตามความถี่ แยกเป็นรายข้อแล้วคิดเป็น ร้อยละของปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าใน สถานีอนามัย ของผู้ตอบแต่ละปัญหา